

Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

v období 2024/2025

Škola vypracovala plán environmentální výchovy jako přehled činnosti školy v této oblasti vzdělávání. Jeho některé části jsou zařazeny do školního vzdělávacího programu, kde se environmentální výchova objevuje jako průřezové téma. Tedy všechna témata související s environmentální výchovou by měla být v nejširší možné míře zakomponována do vyučovacích předmětů. Význam této výchovy je v naší oblasti o to důležitější, neboť naše město je obklopeno více zelení, než je tomu obvyklé u jiných měst a na druhé straně je tato oblast silně zasažená průmyslem a povrchovou těžbou uhlí tak jako celé úpatí Krušných hor v mostecké pánvi.

Pracovník pověřený koordinací environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty:

Mgr. Kopecký Pavel (od šk.roku 2023/24)

Přehled činností školy v oblasti environmentální výchovy a plány do budoucna

1) Třídění odpadu

Školní rok 2023/2024 a minulost:

Škola podporuje **třídění recyklovatelného odpadu**. K tomuto účelu škola má 25 sad nádob na tříděný odpad v každé učebně a pokud dojde k nějaké poškození nádoby škola zajistí náhradu. Na každé chodbě školy včetně chodby u tělocvičen pak škola umístila objemnější sadu nádob na papír, plast a tetrapack, kam žáci odnášejí naplněné nádoby ze tříd. Ve škole jsou rovněž umístěny 2 lisy na PET lahve. Vytríděný odpad je poté přidáván do tříděného komunálního odpadu. Ve školení jídelně byly zbudovány nádoby na sběr biodopadu.

Všichni učitelé aktivně motivují žáky k třídění odpadu a toto téma vhodně zapojují do výuky (přednášky či exkurze ve firmách zpracovávajících odpad). Téma recyklace odpadu bývá i součástí tzv. oborových dnů. Mezi pravidelné přednášky patří **Tonda Obal na cestách**, který se ve škole realizuje cca 1x za 3 až 4 roky, další přednášky s tematikou recyklace odpadu jsou zařazovány podle potřeb a nabídek, které do školy přicházejí.

Škola se již tradičně zapojuje do projektu firmy ASEKOL nazvané **Recyklohraní** (první zapojení do projektu již v roce 2008). Zapojením do tohoto projektu škola získala nádoby na sběr vysloužilých baterií, starých mobilních telefonů, elektrozařízení a prázdných tonerů. Nádobu na sběr baterií společně s nádobou na sběr starých mobilních telefonů jsou umístěny u vchodu do školy, aby byly dostupné všem žákům i zaměstnancům školy i širší veřejnosti. Ostatní nádoby jsou umístěny ve skladu, elektroodpad a prázdné tonery žáci odevzdávají přímo environmentálnímu koordinátorovi. V současnosti již bohužel není v rámci Recyklohraní možné získávat body a za ty poté nakupovat motivační odměny, nicméně i přes to škola zůstává zapojená do projektu, jelikož je smysluplný a nabízí třídám během roku atraktivní úkoly s ekologickou tematikou.

Škola se tradičně zapojuje do celorepublikové akce **Uklid'me Česko**.

Školní rok 2024/2025:

Ve školním roce 2024/2025 bychom rádi navázali na **spolupráci s MěÚ Meziboří a jeho sběrným dvorem**, kde by se žáci mohli lépe seznámit s nakládáním komunálního odpadu a uvědomit si lépe,

kde se při třídění odpadu dopouštějí největších chyb. Vzhledem k ukončení soutěže o odměny od společnosti ASEKOL bude škola hledat vhodného partnera, se kterým naváže spolupráci v odvozu druhotných surovin. Takto získané finanční prostředky se následně použijí na environmentální osvětu, popřípadě na dovybavení školy a zefektivnění třídění odpadu. Předběžně byla spolupráce dohodnuta s firmou **Suroviny Švarc s.r.o.**

Ve škole bude pak potřeba opět realizovat **výměnu některých sběrných plastových nádob** na tříděný odpad, které jsou již poničené, tak aby v každé třídě byla sada nádob kompletní.

V ostatních odvětvích environmentálního vzdělávání a osvěty se neplánují žádné velké změny nebo inovace. Nastavený systém z minulých let se osvědčil stejně jako automatizace třídění odpadu ve třídách. V třídění odpadu hodláme pokračovat.

2) Organizace školních a regionálních kol přírodovědných soutěží

Škola se zapojuje do přírodovědných soutěží vyhlášených v našem regionu. Zejména pak do soutěží pořádaných Scholou Humanitas v Litvínově (Choroš, Vlaštovkiáda) či DDM v Mostě. Škola se opět zapojí do soutěží pořádaných společností CEV VIANNA (Centrum ekologické výchovy při Schole Humanitas). Na výběru žáků se podílí vyučující přírodopisu a environmentální koordinátor.

3) Ekologie ve výuce a v praxi

Ekologické náměty jsou obsaženy v ŠVP Rovná škola jako jedno z průřezových témat. Je vhodně zařazována do výuky všech směrů. Nejvíce je však zmiňována v hodinách Přírodovědy, Přírodopisu a Fyziky. V hodinách Fyziky se především zaměřujeme na obnovitelnost energetických zdrojů a efektivní hospodaření s energií. Dále se pak žáci zapojují do dalších aktivit jako je Den Země – kdy pomáhají uklízet les a okolí nebo vzdělávacích programů Scholy Humanitas (zejména první stupeň) – půdní flóra a fauna, koloběh vody atd. Ve školním roce 2023/2024 se aktivně žáci zapojili do těchto aktivit a také všechny ročníky se aktivně zapojily do akce Uklid'me Česko.

4) Účelné využívání dotací

Škola se aktivně snaží získávat prostředky pro osvětu a budování názorných ukázek ekoaktivit a projektů týkajících se životního prostředí a environmentální výchovy. Díky rozsáhlosti a komplexnosti projektu jsme získali dotaci od Státního fondu životního prostředí.

Hlavní myšlenkou projektu bylo vybudování komplexního Školního arboreta Meziboří s naučnou stezkou.

Ve školním arboretu s naučnou stezkou je ukázána jak živá i neživá příroda Krušných hor, tak je i zmapován vývoj mostecké oblasti sahající až do horizontu 2,5 mld. Nedílnou součástí této části naučné stezky je Geopark, kde můžeme najít většinu hornin a minerálů právě z mostecké oblasti. Popsán je i obecný vývoj Země, popis přirozeného horninového cyklu a popis základních horninotvorných minerálů.

Žákovsky nejatraktivnější část je samotné Arboretum, kde disponujeme celkem 19 stromy, přičemž u každého stromu je uvedeno, kde se strom převážně vyskytuje a k čemu je využíván. Na jednotlivých informačních cedulích také najdete otázku, která se vztahuje k předchozímu stromu, je tedy možné využívat arboretum pro praktickou výuku a nejen pro relaxaci.

Po projití celého Arboreta je k dispozici Ekokoutek, který vznikl rozšířením původního jezírka. Nyní je v jezírku možné pozorovat ryby, ostatní vodní živočichy a rostliny, kteří dohromady tvoří malý, ale stálý ekosystém. Relaxační koutek je doplněn lavičkou z přírodního materiálu a dřevěnými sochami, a tak vznikl prostor pro odpočinek nejen žáků, ale i ostatních návštěvníků školy.

Své využití našel v tomto projektu i dlouho nevyužívaný školní skleník, který nyní slouží jako Bylinkárium, kde pěstujeme všechny hlavní druhy bylinek, které potom zpracovává naše školní jídelna, od jara do podzimu slouží rovněž k pěstování zeleniny. Ruku v ruce se započítím pěstování vlastní zeleniny a Bylinkária jde vybudování dvou kompostérů v těsné blízkosti skleníku, které dohromady činí Kompostárium s obrázky a vysvětlivky, aby bylo možné žákům osvětlit, jak celý proces kompostizace probíhá, jaké mikroorganismy, bakterie a živočichové se na tvorbě kompostu podílí.

Díky dotaci došlo k plánované rekonstrukci objektu, kam v teplejších měsících můžeme přemístit Zoopark (Zvěřinec), vybudování výběhu pro některá zvířata se bohužel realizovat nepodařilo.

Se zacílením na zpříjemnění školní docházky žákům ZŠ a MŠ Meziboří se nám podařilo zbudovat Venkovní třídu, která se využívá zejména v teplých měsících k výuce nejen přírodovědných předmětů, ale vzhledem ke své nezvyklosti a umístění na čerstvém vzduchu i předmětů ostatních, a Odpočinkovou zónu, která je tvořena sedmi různými atrakcemi pro děti. Odpočinková zóna je využívána především dětmi z MŠ a družiny, ale slouží i jako zajímavý doplněk pro hodiny tělesné výchovy na I. stupni.

Poslední a nedílnou součástí naučné stezky je Recyklárium, které se povedlo díky dotacím zastřešit. Žáci, rodiče i ostatní návštěvníci školy se zde mohou dozvědět, co se pod pojmem recyklace opravdu skrývá, jaké je rozdělení jednotlivých surovin a jaké fáze celkový proces recyklace obsahuje.

Ze státního fondu životního prostředí byla v areálu Mateřské školy Žižkova vybudována přírodní učebna, venkovní divadlo a hmatový chodník. Vznikla tak pohádková stezka s osmi edukačními tabulemi, které mají za úkol připravit předškoláky na jednodušší přesun na základní školu. Jsou zaměřené na čtenářskou gramotnost, matematickou gramotnost a environmentální výchovu.

Díky kladným ohlasům na venkovní třídu s naučnou stezkou v areálu MŠ Žižkova bylo rozhodnuto o vybudování obdobné třídy s pohádkovou stezkou i v areálu MŠ Mírová. V areálu se nachází pět výukových tabulí, venkovní třída s baldachýnem, hmyzí domeček, hmatový chodník, dva kompostéry, zvířecí pexeso, infopanel pro poznávání jedlých a jedovatých hub, léčivých bylin a domácích zvířat. Tato přírodní zahrada s venkovní třídou je spolufinancována Státním fondem životního prostředí.

V rámci projektu Chytré hlavy pro Sever 2019 společnosti Vršanská uhelná a.s., získala škola finanční prostředky k vybudování Naučné stezky naší sluneční soustavou. Jedná se o dvojrozměrné polepy termoplasty na zemi, které slouží k základnímu poznání naší sluneční soustavy, rozmístění jednotlivých planet a dalších částí Sluneční soustavy. Na dřevěných kulech jsou umístěné tabule s informacemi o jednotlivých planetách a také otázky k procvičení a zapamatování si důležitých informací o jednotlivých planetách.

5) *Koutek živé přírody - Zvěřinec*

Škola zapojuje žáky do poznávání živočichů i názornou formou a může se pochlubit tzv. zvěřincem, kde mají žáci možnost pracovat s různými zástupci živočichů. Získávají tak lepší představu o skutečném životě těchto živočichů a budují si pevnější vztah s živou přírodou.

Rozšíření činnosti kroužku by od příštího školního roku mohlo být i v botanické oblasti. Pokud se žákům povede vypěstovat více zajímavých rostlin, vytvoří ve škole botanický koutek, který bude zkrášlovat prostředí školy a současně sloužit k výuce přírodopisu na II. stupni. Tento koutek by měl obsahovat nenáročné rostliny a být současně i estetickým zpestřením školní chodby. V minulých letech byl zvěřinec přesunut do větších prostor, kde se lépe žáci mohou postarat o zvířátka ve větším počtu.

6) *Odborné časopisy a publikace*

Škola odebírá ekologicky zaměřený časopis Bedrník a je zapojena v rámci celorepublikové sítě M.R.K.E.V. – časopisy jsou dostupné všem učitelům u environmentálního koordinátora. Odborné publikace z oblasti biologie a ekologie jsou umístěny ve školní knihovně. Tyto knihy bývají velice často půjčovány žákům, proto by škola měla dokupovat více novějších titulů právě tohoto zaměření.

Doplňování musí probíhat průběžně, podle ekonomické situace školy.

V minulosti škola odebírala i časopis Příroda, který byl doplněn o DVD s přírodopisnými dokumenty. Časopisy i DVD si mohou žáci i učitelé zapůjčit a shlédnout.

7) *DVPP v oblasti environmentální výchovy*

Škola podporuje další vzdělávání učitelů v této oblasti. Minulý školní rok proběhlo víkendové školení na téma projektová a kooperativní výuka v přírodovědných předmětech pořádané Centrem ekologické výchovy SEVER. Toto školení bylo velice přínosné a plánuje se častější zapojení do seminářů a školení této společnosti.

8) *Ekologizace provozu školy*

Ve školním roce 2021-2022 škola prošla rekonstrukcí toalet na prvním stupni a dokončila tím tak obnovu zařízení v celém areálu školy. Na všech umyvadlech v areálu školy, které jsou pro žáky určeny, byl na baterii umístěn perlátor, který snižuje běžnou spotřebu vody během běžné hygieny o 40 – 70%. Ve škole jsou nyní všechny prostory vybaveny úspornými žárovkami, což opět vede k celkovému snížení uhlíkové stopy.

Škola projevuje značný zájem o ekologický chod celé budovy. Minimalizace úniku tepla byla provedena vyměněním starých nevyhovujících oken v celé budově za nová plastová, která značně šetří energetické úniky – učitelé byli poučeni o hospodárném zacházení s vytápěním budovy vzhledem k nové situaci. Vedení školy taktéž vypracovalo energetickou koncepci na úsporu tepelné energie (útlum topení o víkendech, prázdninách a v době volna-dohled nad dodržováním zajišťují uklízečky). Na chodbách jsou instalovaná čidla pohybu, která předchází nepřetržitému svícení a zbytečnému plýtvání elektřinou, neboť samy zapínají i vypínají osvětlení chodeb. V některých učebnách bylo již vyměněno staré osvětlení za modernější a úspornější. Ve sprchách školy jsou nainstalované spínací baterie, které zabraňují nehospodárnému plýtvání s vodou. Žáci jsou v hodinách s touto problematikou obeznámeni a učitelé se je učí hospodárně zacházet s energiemi a vodou.

9) *Spolupráce s rodiči*

Škola vítá všechny nápady i připomínky z řad rodičů, které by napomohly k ještě výraznějšímu zkvalitnění environmentální výchovy.

Plány do budoucna přetrvávající z předchozích období:

- Zachovat rozsah environmentální výchovy a naopak ji doplnit o další aktivity. Zejména soutěžní činnosti si třídy v poslední době velmi oblíbily a proto je v plánu v každém měsíci ekologicky zaměřená soutěž a následná prezentace výsledků spolužákům školy i občanům města Meziboří.
- Škola se pokusí o navázání větší spolupráce v této oblasti s městem Meziboří, které je těmto aktivitám nakloněno.
- Škola by ráda rozšířila plochu na školním pozemku pro pěstování domácích plodin (zejména zeleniny). Vhodné místo pro pěstitelské práce by mohl být pozemek v severní části školního areálu, který by byl spravován v rámci předmětu Pracovní činnosti. S tímto krokem by měl být vybudován i kompost u zamýšlené zahrady. Ve škole umístění sběrné nádoby na bioodpad, kterého se ve třídách vyprodukuje velké množství. Bioodpad by byl zkompostován a využit na výrobu humusu.
- V nadcházejícím období škola hodlá ve spolupráci s ASEKOLEM nadále pokračovat. Do budoucna je potřeba zajištění dostatečně kvalitních přednášek v dostatečném rozsahu na téma recyklování odpadů.
- Škola se pokusí o nalezení vhodných prostor na školním pozemku, kde bylo možné v letních měsících zbudovat venkovní výběh pro některá zvířátka ze školního zvěřince či rozšíření botanické zahrádky.

V Meziboří dne 10.10.2024